

САҢА ОЛОХ

Чурапчы чычыкча хаһама

ХАҢЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

"Үтүө дыала" хамсааһын сабаламмыта 5 сыла

САЙДЫ ХАС БИИРДИИБИТИТТЭН ТУТУЛУКТААБЫН ДЬОН-СЭРГЭ ӨЙДӨӨТӨ

Чурапчыбыт бары дьонун-сэргэтин, сарсынтыга эрэл санаалаах ыччаттарбытын республикага "Үтүө дыала" хамсааһын тэриллибитэ 5 сылым туолар үбүлүүдүз, даататынан итиитик, истинник эбэрдэлиибит!

"2000 сылга - 2000 үтүө дыала" хамсааһыны республикабыт бастакы Президентэ М.Е.Николаев көбүлээн, анал ыйаага тахсыбытын кэчэ Чурапчы улуунун дьон-сэргэтэ тутта өйдөөн, хамсааһын сабалана барыта бүгүн үтүө түмүктэри аҕалла, чурапчылар бастыңнар ахсааннарыгар киридибит. Улуус нэһиликтэрин баһылыктара, тэрилтэлэр салайааччылары бу дыаһал сайдыы бири сүрүн үктэлинэн, дьону түмүргэ сөптөөх политика буоларын кэмизгэр өйдөөн үтүмүн үгүс үлэ ыытылына. Маныаха нэһилик хас биридии олохтоого, кыра да буоллар, көмөгө суолталаабын учуоттаан утары барытара улахан онкул буолла. Нэһилик сайдыыта, ыччат инники дьылгата хас биридиибиттэн тутулукаабы ырылхайдык көһүннэ. Бу тутууларга биридиилээн дьону таһынан бааһынай хһаайыстыбалар, чааһынай предпринимателлэр, Дьокуускай куоракка олорор бири дойдулаахтарбыт, тэрилтэлэр салайааччылары төһүү күүс буолулар. Ил Түмэн депутаттара, бири дойдулаахтарбыт И.К.Макаров, А.И.Поксеева кырата суох көмөнү онордулар.

Республика салалтата "Үтүө дыала" хамсааһыны өйөөн кэлбитэ уонна инники өттүгэр өйүүр сыаллаабы, сабалаабы тыа сириг олорон таһыма үрдээһинигэр улахан социальнай суолталаах. Дьон түмсэр, хардарыта өйөөсөр үтүө өрүттэргэ элбээтэ. Билигин манньк хамсааһынары улуустар кииннэригэр ыһтар наадата тирээтэ. Чурапчы сэлээннэтигэр билигин оҕо тэрилтэлэрэ аҕыйахтар, оскуолалар аварийнай туруктаахтар. Благосостояние өттүгэр үгүс үлэ күүтүллэр. Ол курдук, тротуардары оноруу, уулуссалары көбөрдүү, бөһүөлөк ис-тас өттүн тупсарыы боппууостара быһаарыллалларыгар үгүс үлэ, түбүк наада.

Күндү улуунун дьонно! Инникитин даҕаны бири киһи курдук бири санаабы кэлэн, биригэ тутуһан дойдубут чэчири сайдарын туһугар үлэлээххит-хамсыаххит, бу ыһтылар политиканы өйөөххүт, сыаналыаххыт дьон эрэнэбин. Барыгытыгар чэгүн доруобуйаны, сомоһолоһууну, түмсүүнү баҕарабын.

Эбэрдэни кытта "Чурапчы улууһа" муниципальной тэрилли баһылыга И.Н.АММОСОВ.

ЧУРАПЧЫ ДЬОНО БИИР

БАСТАКЫНАН САБАЛААТЫЛАР

Саха Республикатын бастакы Президентэ М.Е.Николаев 1999 сыл алтынны 17 күнүнээки 873 №-дээх "2000 сылга - 2000 үтүө дыаланы" дьин ыйаага тахсыабыттан Чурапчы улууһа республикага бири бастакынан бу улахан хамсааһынга үлэлэри сабалаабыта. Улууска дыаланы сүрүннүүр 11 нэһиликэ комиссия тэриллибитэ. Председателлэн улуус баһылыгын бастакы солбуйааччы П.Н.Мишкин аһаммыта.

Норуот үтүө санаатынан тутуулары ыһтыы былаана оноһуллубута. Хас биридии нэһилик хыабын, үбүн-аһын, нэһиликнээ баатын аабынан-учуоттанан баран барыта 220 дыаһал ыһыһыллыбыта, онтон 75-һэ республика, 145-һэ улуус программатыгар киллэриллибиттэрэ. Үтүө дыала боппууостара баһылык сүбэтигэр, нэһиликтэр сходтарыгар туруоруллубуттара. Хас биридии тэрилтэ бу хамсааһыны дыаһаланан өйүүргэ былаан оностуммута.

Тутуулары таһынан чөл олобу пропагандалааһын, куоллэргэ балыгы үөскэтич, Кыайыы 55 сыллаах үбүлүүнүн Аҕа дойду Улуу сэриитигэр кыттыбыт буйуулар ааттарын үйэтитин, о.д.а үлэлэр көрүлүбүттэрэ. Үлэни сабалааһынна, тутууну ыһтыыга бырайыактыыр, смета онгорор анал бөлөх тэриллибитэ.

Улууска "Үтүө дыала" хамсааһын үрдүк тэтимнээхтик сабаламмыта. 1999 сыл IV-с кварталыгар Чакырга арыы сыаба, Арыылаахха оскуола дьылэһэ, Куолума үрзэбэр ресурснай резерват, Чурапчыга газовой хаһаайыстыба дьинтэ үлэһэ киллэриллибиттэрэ. Бары үлэлэргэ дьон-сэргэ оҕотуттан кыр-дааһылар тийэ бары бири санаанан кытыннылар. Бу үтүөкэн хамсааһыны бири бастакынан өйөөбүт Төлөйтөн Адамовтар дьинтэ эргэттэрэ тустуу саалатын тутууну көбүлээбиттэрэ, С.А.Константинова, Н.П.Софронов, К.С.Макаров харчынан көмөлөспүттэрэ.

"Үтүө дыала" сабалааныгыттан 5 сыл устата Чурапчы дьон-сэргэтэ үлэлэрин тэтимин ыһыктыбакка, сыл аайы араас социальнай суолталаах объектары киллэрдилэр. Бу тутууларга нэһиликнээ бэйэтин үбүнэн, субьютуну-уктарынан, улуус хаһаайыстыбаннай тэрилтэлэрэ, Чурапчыга, Дьокуускайга баар нэһиликтэр түмсүүлэрэ элбэх

көмөнү онордулар. Нэһиликтэр социальнай объектара, материалнай базалара бөгөргөһүнүгэр үтүмүн үлэ барда. Маныаха "2000 үтүө дыала" хамсааһын салайааччыта Бочкарев И.В., "Мин Саха сирэ — XXI-с үйбэ" хамсааһын салайааччыта Емельянов И.С., республикабыт үөрэххэ, доруобуйа харыстабылыгар, культурага министрстволара аһаллаах инвентарынан, мизбэллэннэ көмөлөрүн иһин улуус бары олохтоохторо барда махталларын биллэрэллэр.

Үгүс түбүк, төрөөбүт дойду сайдыытыгар дьиннээх патриоттуу санаа түмүгэр бу сылларга элбэх объект үлэһэ киридэ. Ол курдук, Арыылаах нэһиликэ сана оскуола дьылэһэнэ, Болтонобо, Чыалпараба, Чурапчыга үс оскуола уонна улуустаабы гимназия дьылэһэ бэйэ күүһүнэн саналыы оноһулуннулар. Толоонго, Чакырга, Чурапчыга ("Чуораачык") уһуһааннар сана дьылэһэ кириэннэр, оҕо-аймах үөрүүтэ мунура суох. Балары таһынан бизэ нэһиликкэ уһуһааннар эмиз саналыы өрөмүөннэнилэр. Мындаааһыга, Хадаарга, Мырылаба, Төлөйгө, Хайахсыкка, Чыалпараба уонна Чакырга үөрэтэр-үлэлэтэр мастарыһкайдар норуот күүһүнэн тутуланнар, үлэ күөстүү оргуйар. Арыылаах, Болтонобо, Кытаанах, Хадаар, Хайахсыт, Чакыр, Мугудай нэһиликтэригэр спортивнай саалалар үлэһэ кириэннэр, дьон-сэргэ чөл олоххо тардыһарыгар, араас дыаһаллар ыһтылалларыгар кыах үөскээтэ. Сылант, Төлөй, Хоптобо, Соловьев, Хатылы нэһиликтэригэр тустуу саалалара тутуланнар, уолаттар улуу Куоркун дыалатын салгыыллар.

Доруобуйа харыстабыла эмиз болҕомто киинигэр турар. Ол курдук, Чыалпараба 11, Дирингэ 12, Мырылаба 11, Кытаанахха 10, Хайахсыкка 10, Мугудайга 12 куюкка-лаах сана балыһалар аһылланнар, үлэһиттэр санаалара

норуот күүһүнэн тутулуубута. Кындал учаастагар "Олонхо дойдута" культурно-этнографической комплекс, эмиз манна Социалистическай Үлэ Героя В.М.Кладкин музейа, Сыланга, Одьулуунна нэһилик олоһун сырдатар музейдар, Сыланга "Ырыа киинин", Дирингэ музыкальной оскуола дьылэһэ боростуой норуот харытын күүһүнэн, үгүс киһи үбүнэн көмөлөһөн үлэһин тураллар. Арыылаахха уонна Бахсыга Тангара дьылэһин реконструкциялааһын эмиз үтүө санаа күүһүнэн барда. Нэһиликтэргэ АТС, почта дьылэһин сибээс сайдыһын нэһиликнээ учуоттаан кылгас болдьохторго бары өрө тутан үлэһэ киллэрдилэр.

Киин сэлээннээ Улуу Кыайыы Скверин тутууга улуус буттүүн туруммута - хайдаллаах суол. Маны таһынан Көһөрүлүү мемориалын, Аҕа дойду Улуу сэриитин кыттыылаахтарыгар аһаллаах пааматынныгы барыбыт күүспүтүнэн үлэһэ киллэрдилэр, Чурапчыбыт ытык сирдэринэн буолаллар дьин кизн тутта билинэбит.

"Норуот күүһэ - көмүөл күүһэ" дьин мээһнээ эпэттэр. Улууска бу 5 сыл устата барыта 152 объект үлэһэ кирибитэ Чурапчы дьон-сэргэтэ сананы киллэрингэ, кэрзэ тардыһыга санаалара күүстээбин, кэлэр кэскил туһугар кыһамныларын көрдөрөр.

А.М.КИРИЛЛИН,
улуус баһылыгын капиталнай
тутууга солбуйааччы.

ЧУРАПЧЫЛАР "ҮТҮӨ ДЫАЛА" ХАМСААҢЫНА КЫТТЫЛАРЫН ТУҢУНАН КИИН ХАҢЫАТ СУРУЙУУЛАРЫТТАН

Чурапчы улуунун дьон-сэргэтэ "2000 сылга - 2000 үтүө дыаланы" республикатаабы хамсааһынна хара маннайгыттан эпитизинэстээхтик сыһыаннаһытара, өрө көтөбүлүүлээхтик кыттыбытара. СР Правительствотын бигэргэммит программатыгар бу улуус 75 үтүө дыаланы оноруоһах дьин сурулла сылдыра. Ол эрэн, чурапчылар бу сыһылаага хайтарбатахтара, үтүө дыаланы 117-гэ тириэрдиллэр. Бу иһигэр араас объектар тутуулары, уу ситимин тардыы, быһыттары оноруу, көбөрдүү, о.д.а үлэлэр кириһиллэр. Бу хамсааһынтан сизтэрэн биридиилээн энтузиаст дьоннор үүнэн табыстылар. Холобур, Төлөй нэһиликтэр Татьяна Афанасьевна уонна Егор Егорович Адамовтар дьинтэ эргэттэрэ 12х17 изнээх тустуу саалатын тутан оҕолорго бэлэхтээбиттэрэ. Оттон быйылгы сылга чурапчылар 76 үтүө дыаланы оноруохтара. Итинтэн 50-на - тутуу. Быйылгы дыала улууска 44 тутуу үлэһэ бүтэн-оһон, ситариллэн үлэһэ кириһтээх. Бу тутуулар истэригэр 5 оскуола (иккитэ таас), 4 балыһа, 4 оҕо саада, 5 спортивнай саала бааллар.

Тыа сирдэригэр оһохторун маһынан оттолорун бары билэн олоробут. Чугас эргиннээ тыа мастара чордонон бүтүлэр. Оттук мас боппууоһа проблемалаах буолла. Чурапчылар бу боппууоска үтүө сабалааһыны онорбуттар. 400 ыал дьинтэ киин котельнайтан сыһытыга киллэрэ, 600 ыал дьинтэ чобуһан оттор сорукаахтар. Мин санаахлар, оттук боппууоһугар бу - улахан хамсааһын. Атын улуустар бу үтүө сабалааһыны холобур оностуохтарын сөп.

Людмила НОГОВИЦЫНА,
"Республика бүтүүнэ" хаһыат, 2001 сыл.

Хайахсыкка нэһиликнээ киһи көрсүһүүгэ "Сахам сирэ — XXI үйбэ" хамсааһын норуот үтүө үгэһин сэргүлүүтүн, ыччат бэйэтигэр туһалаабы оносто үөрэммитин уонна бэйэтэ туһуут объектар харыстабыллаахтык сыһыаннаһар үтүө майгытын учуутал А.М.Дорофеев, урукку салайар үлэһит, пенсионер А.В.Кондратьев, социальнай киин директор А.П.Кузьмина бэлэһтээн эттилэр. Николай Николаевич Свешников быһикки Матрена Егоровна уонна Михаил Гаврильевич Протасовтар дьинтэ эргэттэрэ ыалга хоннубут. Тыа сириг дьонун-сэргэтин культураны таһыма үрдээн иһэрттэн үөрөх санааһа кэллэ.

Чурапчы улуугар "Мин Саха сирэ — XXI үйбэ" хамсааһын быйыл тэрээһиннээхтик барарын манньк сыһыппаралар көрдөрөллөр: улуус үрдүнэн 55 тутуу ыһтылларыттан 44 үлэһэ киридэ, ити 33 мөлүүһөн солкуобайга тийэр. Уолсай былаанна 22 үөрэх тэрилтэлэрин тутууга, 4 доруобуйа харыстабылын, 9 культура, 13 коммунальнай хаһаайыстыба о.д.а тэрилтэлэр тутуулары бааллар. Сааскы үлэ-хамнас күүрээһиннээх кэмизгэр, улуус үрдүнэн 6550 кубометр тутуу маһа бэлэмнэммит, бу үлэһэ Одьулуун, Хоптор, Алабар нэһиликтэргэ үгүһэйдик кыттыбыттар. Саамай үөрүүлээһэ - бырайылыбыт сирдэри күүрүлээн туһаба таһаары үлэһэ барыт, 250 га сир сиргүлүүтүтэр, 1500 маһы олордубуттар, 500 отон уктаах культурнай үүнэһинлэри ыһтыттар.

(Бүтүүтүн 2 стр. көр).

Кыайыы скверэ Чурапчыга.

кэлэн, ыарыахтарга усулуобуйа тэрилиннэ. Маны таһынан Төлөйгө, Чакырга санаа фельдшерскай-акушерскай пууннар уонна Мындаааһыга санаа туберкулезнай диспансер аһылыннылар. Мырылаба, Түйэһэ, Хадаарга, Болтонобо, Малдыһхсигэ, Одьулуунна амбулаториялар саналыы реконструкцияланнылар.

Үөрэх салаата үтүө дыалааттан эмиз туора турбат.

Хоту көһөрүлүү мемориала.

Арыылаахха, Толоонго, Чакырга, Чурапчыга уонна Мугудайга иккилии квартиралар учууталлар уонна бюджетнай үлэһиттэр олорор уолсай дьылэһин олохтоохтор бири санаанан тутан киллэрдилэр. Одьулуунна, Мындаааһыга уонна Бахсыга Сыһыалан кииннэрин дьылэһэ үлэһэ кириэннэр, нэһиликнээ үөрүүтэ улахан. Маны таһынан киин сэлээннээ элбэх дыаһаллар ыһтылар, үгүс киһини түмэр культурнай-спортивнай киинмит эмиз

"Үтүө дьыала" хамсааһын сабаланымыта 5 сыла

САЙДЫ ХАС БИИРДИИБИТИТТЭН ТУТУЛУКТААБЫН ДЬОН-СЭРГЭ ӨЙДӨӨТӨ

Бахсыга Томтор тагаратын дьыа.

(Салгыта. Сабаланымытын 1 стр. көр).

Президент өйөбүлүн ылбыт хамсааһын бэйэтин үтүө ис хоһоонунан норуот өйөбүлүн ылан, кизиник тэнийэн, тарбанан иһэрэ олохпут таһыма үрдээн иһэригэр көмөлөөх буолбут.

Василий СИВЦЕВ,
"Саха сирэ" хаһыат.

Побывав в Чурапче хотелось отметить одну деталь: в движении участвуют все – от мала до велика. В населенных пунктах чувствуется некая оживленность из-за проведения субботников по очистке поселков и сел, а также волонтерских работ.

Благодаря большому строюкам, улучшился внешний вид населенных пунктов. Во многих строениях используют европейские стройматериалы. В чем отличие строек, возведенных по доброй воле? Во-первых, в качестве. Жители понимают, что будут здесь отдыхать, учиться, заниматься их дети, от всей души стараются строить качественно. По правде, якутяне раньше не брались за большие стройки. Приезжие строили быстро, но некачественно. Положительной стороной движения является и то, что появились дополнительные рабочие места. В Чурапче и Болтонге мы видели как люди, молодежь с воодушевлением участвовали в строительстве спортивно-культурного комплекса. На отдаленном участке Кындал по инициативе художника К.К. Колесова завершается строительство дома Олонхо. В селе Чурапна молодежь дружно работает на строительстве

культурно-спортивного комплекса. В Чурапче более 50 предприятий, из них 16 собрали на строительство 144 тыс. руб. А население – 19 тысяч 500 рублей.

В республиканском движении "Моя Якутия в XXI веке" в первом полугодии предусмотрено и распределено по стройкам средств на 31 миллион рублей. Из них около 10 миллионов рублей выделено на зарплату.

Людмила Ноговицына,
газета "Вся республика".

Болтонгобо спортзал тутуутун кэмэ.

Ыалдьыттарбыт – нерюнгрилар

Чурапчы улууһа уонна Нерюнгри куорат шэфтэспиттэрэ балай да элбэх сыл ааста. Бастакы сылларга олус көхтөөхтүк барбыт сыһыан союз эстэригэр тохтоон баран бу кэлин үс сылга тэтиимирдэ. Ол курдук Нерюнгри куоракка баар республикада улахан тэрилтэ ОАО КХ "Якутголь" улууска көмөтө улахан. Бу тэрилтэ генеральной директора, Ил-Түмэн депутата Петров Владимир Филиппович Чурапчыга хаста да сылдьан турар. Дойдубутун, доһомутун бэрэ сөргөтүн бу сылларга дьаһалтаны кытта балай да үлэлэстэ.

Биһиги улууспут шэфтэспит дуогабарын РМЗ (ремонтно-механический завод) дьин "Якутголь" биер салаа тэрилтэтин кытта түһэрсэн кэллэ. Завод директора Чаусский Николай Абрамович бу дуогабар сүннүкүн үлэни тэтиимизэхтигэр ытарын бэлэтиэххэ наада. Ол курдук Чурапчытаагы государственной институтка дьин тутуутугар, үтүө дьыала объектарыгар арынай конструкциялары онорууга үлэлэстэ. Одьулуун, Мугудай уонна да атын эһиликтэргэ спортинвентарынан көмөлөстө. Ону таһынан Улуу Кыайы скверигэр, пазматывныгар тимиринэн кутуллубут күрүөнү бу завод онорон улаханник өйөөтө. Билигин ТХПК сааһынан улууска комбикорм тизэ сылдьаллар. Бу кыстыгы туоруур улахан дьаһалга кыттыспыттарыгар махтаннахха эл наада.

РМЗ сүрүннүүр инженерэ Лукомский С.А. уонна завод охронатын салайааччыта Петрик М.В. биһиги редакциябытыгар ыалдьыттаатылар, элбэи сэлэргэстилэр. Завод үлэтэ чох хостуур техниканы өрөмүөннээһин, республика сааһынан спортинвентары оноруу, Япониятан кэлбит чаастарынан сана техниканы хоннуу. Ол курдук бу соторутаагыта эскаватор танан таһаарыттар, бу техникаларга ангардас көшө 36 кубтаах эбит, бэйэтин

ыйааһына 750 тонна. Дьэ кырдык дарааны киһи кин туттан кэлсиир тэрилэ.

Сүрүн үлэтин таһынан завод меценатыр эбит. Ол курдук Нерюнгригаагы кукольной театрга көмөлөһөллөр. Бу театр сахалыы труппата улууска кэлэн гастроллаан барбытын биһиги бэрэ кыттыбыт.

Завод биер сүрүн салаатынан технический идэс (сварщик, токарь уо.д.а.) үөрэтэр киин баара буоларын ыалдьыттарбыт бастакынан сырдаттылар. Бу үөрэтэр киин дьиннээх практик специалисттары таһаарар эбит, улуустартан эмиз хомуйан ынатты үөрэтэр. Ол курдук атын улуустар ыччаттар кэлэн элбэх киһи үөрэнэ дьин бэлэтииллэр. Чурапчылар арай абыах эбиллэ. Манна сабаланымыта МТС тэрилтэтигэр үөрэтэ ыныты былааннамыта олус кэрэхсэбиллээх. Ыччаттарбыт кин сиргэ баран буһан – хатан үөрэнэн үрдүк таһымаах специалист буолаллара наадалаах дьыала. Бу хайысханы улууска ынатты кытта үлэс сүрүн сүрүннүүр онорор олус туһалаах буолуо дьин саныбын.

Ыалдьыттарбыт Чурапчы дьонук – сэргэтин "Якутголь" компания уонна завод коллективтарын уонна Нерюнгри куорат олохтоохторун ааттарыттан кэлэн иһэр Сага дьылынан итиитик-истинник эбэрдэлииллэр, Чурапчы – Нерюнгри шэфтэспитлэрэ өссө да өр сылларга тэтимин быспакка барарыгар баа саааларын аттиллэр. Биһиги эмиз Чурапчылар ааттарыттан Нерюнгрига эбэрдэ ыттыбыт. Улахан инникилээх куораты, киһи тэрилтэлэрин кытта сибээһи куһуурдур улууспут сайдарыгар кыахтары биэрэрин өйдөөн турар, тэрилтэлэр бэйэлэрин салааларынан шэфтэспит үлэни-хамнаһы ыталлара буоллар ситиһиллээх эрэ буолуо ээ.

А.ЗАХАРОВ.

НАУЧНОЙ-ПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИЯ

Ахсынны 14 күнүгэр, Чурапчы улуусун гимназията тэрийиитинэн VIII улуустаагы "Инникигэ харды" дьин научнай-практической конференция буолла. Конференцияга барыта 376 киһи кыттыны ылбытыттан, кытааччы оро ахсаана 289. Улуус эһиликтэрин 20 оһуолата барыта кыттына. Ону таһынан, Одьулууннаагы лидер уонна Чурапчытаагы колледж студентнара кытты-быттарга хайбаллаах. Дьүүлүүр субэс СГУ преподавателлэрэ, аспираннар уонна улуус араас тэрилтэлэриттан ынырылаах 52 экспертэр үлэлэстилэр. Конференцияны улуус баһылыгын социальный боллурустарга солбуйааччыта Альбина Степановна Иустинова аста. Гимназия спортивной саалатын иһигэр, оһолор көмүскүүр стэндэлэрэ секцияларынан арахсан, киһи харабын таһымыгар сөл түбэлэр гына ыйааһыттар. Киһи эрз кэрэхсир интэриһинэй темаларын оһолор талбыттар. Холобур, Данил Григорьевич Барашков аатынан Бахсы орто оһуолатын 10 кылааһын үөрэнээччитэ Лилия Христофорова "Дьэкиндэ-күөл уутун химическэй састаабын быһаары" – дьин үлэтин олус сэргэстим. Салайааччыта Анастасия Анаольевна Седалищева. Лилиятан ыйыталаһан билбитим; бу күөл уутун хас да сиртэн (чычааһыттан, дьиниттэн) ылан анализтаабыттар. Уу химическэй анализин түмүгэ үчүгэй суох: Дьэкиндэ-уута киртийэн, киһи доруубуйатыгар буортулаах элементтэри үөскэпит. Маны туоратарга Лилия бэрт судургу уонна наадалаах субэлэри биэрэ; саас аайы сүөгү уулаабыт ойбоһонорун кытыларынан ыраастаан, сайынын күөл уутун уларытты. Уонна да өр сылларга Дьэкиндэ эбэ олохтоохтору иһэр уунан хааччыыан сөл дьин эдэр дакылаатчыт кэспэтибитин эрэлээхтик түмүктэстэ.

Экспертэр 3-4 буолан хайдыһаннар 14 секциянан дакылааттары иһитиллэр. Барыта 201 дакылаат истилинэ. Эбизтэн киһэ дьүүлүүр субэ балларынан көрөн кыайылаахтары аатталаа. Ол курдук:

"Якутская филология и культурология" дьин секцияга 24 оһо кыттыбытыттан 1 мизтэни "Алгыс-олох оностуу түһэ" дьин темага үлэлэстим Лиана Иванова, (Улуустаагы гимназия 9 гым.кыл.үөрэнээччитэ) ылла. Салайааччыта Ф.Н.Болдовская. Бу секцияга эксперт быһыытынан сылдыбыт буолан, кыттыбыт оһолор туһунан кылгастык сырдатыхпын баһарабын. Оһолор үчүгэйдик бэлэмнээмиттэрэ иннибикэ туттан-халтан кэспитилэриттэн, онорбут стэндэлэрин ис хоһоонуттан көстөр. Мин санаабар, ордук Кытаанах орто оһуолатын 11 кыл. үөрэнээччитэ Игнатова Кыдаана "Уус-уран литературада үрүн өн символика" дьин үлэтэ табыллыбыт. Салайааччыта О.Р.Аржакова. Кыдаана көмүскэбит тематын сана-сонун дьин санаатым уонна стэндэти сиздэрэйдик урууһуйдаан онорбута көрөгө да астык. Уонна биер өйдөөбөтөх түгэмминэн сорох оһолор темаларын нуучка тылынан кэспээн көмүскэбиттэрэ буолар. Бу чинчийбит темаларын матырыйааллара сымсабыттан эбитэ дуу, эбэтэр кэспир оһо бэйэтин баһатынан эбитэ дуу...

Иккис секция "Русская филология и лингвистика" дьин. Манна 16 оһо кыттыбытыттан 1 мизтэни Валя Соловьева уонна Снежана Адамова (улуустаагы гимназия 11 кыл. үөрэнээччитэ) "Грамматическая без правил" дьин үлэлэрэ ылла. Салайааччылар М.Н.Керемьсова. Үтүс "Иностранные языки и страноведение" дьин секцияга кыттыбыт 7 оһоттон 1 мизтэ (Бахсы орто оһуолатын 10 кыл. үөрэнээччитэ) Аня Егорова тигистэ. Салайааччыта Н.А.Андреева.

21 кытааччылаах "Психолого-педагогические науки" – секция кыайылааһынан Коля Гоголев уааччыс дьин үлэтинэн буолла. Салайааччыта Т.И.Гоголева.

Вика Алексеева (улуустаагы гимназия 9 мат.кыл.үөрэнээччитэ) "Физико-математические науки" секцияга 21 оһо кыттыбытыттан 1 мизтэга "Изучение передачи тепла" дьин үлэтинэн табыс.

Салайааччыта А.И.Захарова.

"Технические науки" секция 14 кытааччытыттан 1 мизтэни Оля Яковлева, Аня Кириллина (улуустаагы гимназия 11 кылааһын үөрэнээччилэрэ) "Проект передвижной системы для солнечной батареи" дьин ааттаах үлэлэринэн ыллылар. Салайааччылар М.И.Хонотанова, Т.В.Бараксанова.

Билинни кэмтэ саймай наадалаах "Программно-компьютерный салон" дьин секцияга 5 эрз кыттына. 1 мизтэни Айта Угалева (Алаһар орто оһуолатын 11 кыл. үөрэнээччитэ) "Программа РС(Я)" дьин үлэтэ ылла. Салайааччыта Г.М.Гоголев.

Аня Сысолытина (Амиа орто оһуолатын 10 кылааһын үөрэнээччитэ) "Туристско-экскурсионный маршрут по реке Амга", дьин үлэтинэн. "Экологические науки и науки о Земле" секцияга 12 элбэх киһи сэргэритинэн ылбыт "Мода и дизайн" секция 1 мизтэтин Диана Платонова (Кытааччыта Е.Т.Миронова.

"Времена года" дьин теманы арыдан ылла. Салайааччыта Е.Т.Миронова.

Сорох секцияларга 1 мизтэни киһи да ылбата. Ол курдук "Медицинские науки", "Биолого-химические науки", "Историко-этнографические науки" уонна "Сельскохозяйственные науки" дьин улууспут кэспитлээх инникитин түстүүр эдэр көлүөнэ оһолоро мустубут конференцияларга сылдьан биллим. Билин кизг аартыгар бэйэлэрин кылааттарын укут оһолорго илиигитин араары информацияны хаһан ылан, ону чинчийэр кыахтанар, онон инникитин научнай үлэлэргитигэр өссө үрдүк ситиһиллээххит дьин баа санаабын тиздэбин.

А.ПЕРМЯКОВА.

A black and white portrait of a middle-aged man with short, light-colored hair. He is wearing a dark suit jacket, a white collared shirt, and a dark tie with a small, repeating geometric pattern. He is looking directly at the camera with a neutral expression. The background is a plain, light color.

А.П. ЛИСТИКОВ,
тыгыл, үлэ ветерана.

Автор суругар этиллэр санаа
редакция позициятыгар мэлдин сөп түбөһэр
буолбатах. Сурукка ыйытлар чохчулар
кырдыктаахтарыгар аппиэтинэни
автор тус бэйэтэ сүгөр.